

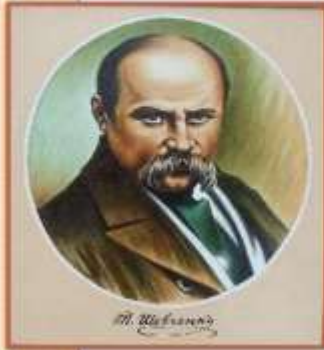
Тарас Шевченко. «Учітесь, читайте...» (уривок із послання «І мертвим, і живим...») як ліричне звертання до нащадків. Думки автора про роль патріотичної освіти в духовному становленні особистості й нації.

**Пригадай відомі тобі прислів'я, вислови про Батьківщину.
Прочитай, прокоментуй та запам'ятай ось такі (С.109):**

*Без Батьківщини немає людини.
Чужа хата — гірша ката.
Кожна травинка зі свого кореня росте.
За морем тепліше, та вдома миліше.*

**Прочитай, прокоментуй,
запам'ятай афоризм Кобзаря**

*Нема на світі
України,
Немає другого
Дніпра...*
Т. Шевченко

<http://prosvit.in.ua/literature/works/shevchenko/and-dead-and-alive.htm>

Пригадаймо

- Пригадайте, що вам відомо про дитинство Т. Г. Шевченка?
- Назвіть відомі вам твори Кобзаря.
- Розкажіть напам'ять улюблений вірш Тараса Григоровича.
- Як називається картина з подвійним змістом?

Хмара слів

За допомогою хмари слів побудуй повідомлення
«Україна і Шевченко».

П'ятикласники!

Сьогодні на уроці ви:

- поглибите свої знання про життя та творчість Тараса Григоровича Шевченка;
- дізнаєтесь історію написання його поезії «Учітесь, читайте...»;
- знатимете, які твори називаються ліричними;
- прочитаєте та проаналізуєте уривок із поеми «І мертвим, і живим, і ненарожденним...»;
- висловіте своє ставлення, думки та міркування з приводу *ідеї* вірша;
- будете навчатися аналізувати твір у мистецькому контексті.

Слово вчителя

Шлях успішного українця **Тараса Шевченка** (1814–1861) було сповнене випробувань, боротьби.

Походив письменник і художник із вільного козацько-селянського роду.

Народився він у селі Моринці, а його дитинство пройшло у селі Керелівка на Черкащині.

Його батьки інші односельці були добрими, совісними, життєрадісними, працьовитими людьми. Але в них відібрали головне — волю. Російська імперія, яка загарбала тоді Україну, зробила їх кріпаками — власністю жадібного й жорстокого поміщика.

Яке найбільше багатство відбирала Російська імперія в українців?

Проблемне завдання

https://uk.wikipedia.org/wiki/Файл:Тарас_Шевченко.jpg

Тарас Шевченко.
Автопортрет

Як ви думаєте, чи легко було Тарасику долати шлях до науки, освіти? Чому?

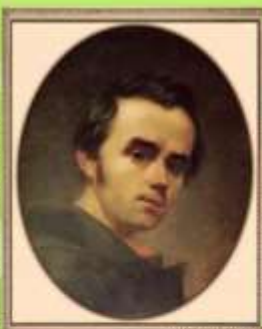
Порівняйте умови життя Тараса і сучасних школярів.

Від кріпацтва до слави

Які літературні постаті є для нас зразком у боротьбі з труднощами та обставинами?

М.П. Лихошва

Учітесь, читайте, і
чужому навчайтесь,
й свого не цурайтесь.

С. Іжакевич. Тарас Шевченко – пастих.

Виразне
читання
поезії
«Учітесь,
читайте...»

Тарас Шевченко

УЧІТЕСЯ, БРАТИ МОЇ (фрагмент із «І мертвим , і живим, і ненародженим»)

Учітесь, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому навчайтесь, –
Свого не цурайтесь:

Бо хто матір забуває,
Того Бог карає,
Чужі люде цураються,
В хату не пускають,
Свої діти – як чужії,
І немає злому
На всій землі безконешній
Веселого дому.
Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата, –
Нехай мати усміхнеться,
Заплакана мати!
Благословить дітей своїх
Твердими руками,
І обмитих поцілуйте
Вольними устами!
І забудеться срамотня
Давня година,
І оживе добра слава,
Слава України,
І світ ясний, невичірній,
Новий засіяє...
Обніміться ж, брати мої,
Молю вас, благаю!

Історія написання

«І мертвим, і живим...» — поема-послання Тараса Шевченка, написана 14 грудня 1845 року у В'юнищі.

Шевченка заарештували 5 (17) квітня 1847 на дніпровській переправі, коли він повертався до Києва, відібрали збірку «Три літа» й відправили під конвоєм до Петербурга. Там його ув'язнили.

Як ви думаєте, чи є зв'язок між усіма подіями? За що заарештували Т.Г.Шевченка?

Висновок. Шевченка звинуватили в написанні віршів «малоросійською мовою», які «могли посіятися і внаслідок вкоренити думку про... можливість України існувати у вигляді окремої держави».

Цікаво знати

Символіка заголовка «І мертвим, і живим, і ненародженим...» пов'язана з українською елітою, яка покликана нести відповідальність за долю свого народу; еліта — це найкращі люди нації, її совість, розум і воля.

«Мертві» — минулі покоління української старшини й гетьманства, які не змогли побудувати й зберегти власну державу.

«Живі» — сучасне поетові дворянство («діти юродиві») — тобто люди байдужі, пасивні, такі, що не усвідомлюють своєї місії.

«Ненароженні» — майбутні покоління, які мають право судити своїх попередників за допущені ними фатальні прорахунки в державотворенні.

https://uk.wikipedia.org/wiki/Учїтеся,_брати_мої!

Висновок: Цим твором Т.Г.Шевченко звертається до нас.

Рефлексія. Самооцінювання

Вибери смайлик, який відображає твої успіхи сьогодні.

- я молодець

- я можу працювати краще

- я потребую допомоги

Домашнє завдання:

- 1) Знати історію написання «І мертвим, і живим..», вміти пояснювати символіку заголовка.
- 2) Вивчити напам'ять «Учітеся, брати мої!»